

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

tiam Gallicanorum & Africanorum Episcoporum, potestas Romanæ Ecclesiæ asseritur, eique plenissima executionis cura demandatur: *Dirigantur in Provinciam & ad plebem Arelate consistentem à re litera; quibus absente Marciano, alius in locum ejus substituantur.* Nulla industria Novatores hoc testimonium Cypriani elevare possunt. Futilis est enim illa responsio, non deponi à Stephano Marcianum, sed deponendum declarari. Quinimo conceptis verbis Cyprianus exigit à Stephano, ut suis literis Marcianum damnet, atque adeo alium substituendum decernat.

IX. Veteri consuetudini à Concilio Nicæno firmata successit Concilij Sardicensis Decretum, quo appellationibus ad Romanam Ecclesiam modus quidam est præscriptus. Galliarum Episcopi ut Relationibus suis debitum officium apostolicæ sedis ante Nicænum Concilium impenderunt, ita & appellationibus damnatorum post Concilium Sardicense non obstiterunt. Id docet Leo I. in epistola ad Episcopos provincie Viennensis: *Nobiscum itaque fraternitas vestra recognoscat, apostolicam sedem pro sui reverentia à vestra etiam provincie Sacerdotibus innumeris Relationibus esse consultam, & per diversarum, quemadmodum vetus consuetudo prescebat, appellationem causarum aut retractata aut confirmata fuisse judicium.* Quæ apud Gallias à primis Ecclesiæ temporibus viguit hac in parte Romanæ Ecclesiæ auctoritas, locum suum etiam hodie apud nos obtinet; redintegrato aliqua ex parte usu Concilij Sardicensis, ut alibi dicitur. *

* Nimirum toto libro septimo hujus operis.

X. Alia est Relationis species, qua Synodi Generales utebantur, ut rerum gestarum seriem apostolicæ sedis per literas insinuarent; quibus Romani Pontificis consensum & exequendi curam petebant. Extant in eo genere officij, Synodi Arelatenfis ad Silvestrum, & Sardicensis ad Iulium epistolæ; item secundæ Synodi, & sequentium Conciliorum, unde patet eo proposito missas, ut debita sedis apostolicæ reverentia servaretur. Quare Concilij Sardicensis Patres Relationem illam ex officio debere satis significant, his verbis: *Hoc enim optimum & valde congruentissimum esse videtur, si ad Caput, id est, ad Petri Apostoli sedem, de singulis quibusque provinciis Domini refrant Sacerdotes.* Orientalium quoque Episcoporum relationem synodicam de Apollinaris hæresi ad se missam ita Damasus excepit ac si debitum sedis apostolicæ munus exsolvisset. Quod testantur epistolæ Damasii ad Orientales prima verba apud Theodoretum: *Quod vestra charitas debitam*

Synodica epist. Concilij Sardic.

sedis apostolicæ reverentiam tribuit, vobis ipsis quoque maximo honori est. Sed de consensu Romani Pontificis, qui rectè etiam apud veteres Confirmatio dicitur, quatenus necessarius esse censeretur, alibi accuratè dicendum est, & de more mittendorum fidei Decretorum ab Occidente in Orientem, & vice versa, quem Synodus Chalcedonensis commendat in Prospinetico sermone ad Marcianum Augustum.

CAPUT XI.

Synopsis.

I. Persona Pontificis à nemine judicatur, ex Synodo Romana sub Symmacho, & ex Entodio. Quia Romanus Episcopus est Caput omnium Sacerdotum.

II. Eadem Ecclesia Gallicana sententia in causa Symmachi; imò pietas major quam Romana Synodi, ex Avito.

III. Antiqua regula, majorem sedem à minore non judicari, ex Cyrillo, Concilio Ephesino, & Chalcedonensi, & Pelagio.

IV. Inde fluxit vulgatum illud, Primam sedem à nemine judicari, in Actis dubijs Sinuesane Synodi; Et in Canonibus Silvestri, rejectis ab Hincmaro.

V. Discussus locus epistolæ Concilij Romani de Damaso apud Concilium aut Consistorium Principis judicando.

VI. Romanum Pontificem à nemine judicandum professus est Carolus M. & ceteri Galli in Synodo Romana. Purgatio Leonis Pape, & Paschalis.

VII. Privilegium illud Romanæ sedis confirmatum ab Octava Synodo. Joannis XII. ex auctoritate reprobata. In causa hæresos & schismatis cessat privilegium.

VIII. Ecclesia Gallicana canones Basiliensis Concilij suscepit; sed Eugeny Pontificis depositioni & electioni Felicis non adhaesit.

IX. Pontifex ab Episcopis moneri potest, & satisfacere tenetur. Ex Octava Synodo, & Petro Damiani.

I. **P**RINCIPEM legibus solum esse, eo sensu, ut etsi in leges impingat, poenis legum coerceri non possit, communis est Theologorum & Iuriconsultorum sententia; ita ut subditi, qui de Principis statu aliquid decernere sibi liberum esse putaverint, lege Julia majestatis teneantur. In hunc quoque dignitatis gradum adscitum fuisse Romanum Pontificem, Galliarum Reges & Episcopi unà cum ceteris sæpissime censuerunt. Symmacho à Clericis Ecclesiæ Romanæ de criminibus atrocissimis accusato, & ab episcopatu per vim depulso, Theodoricus Rex Italiæ cogit plenariam synodum omnium regni sui Sacerdotum, accedente ipsius Symmachi consensu. Liguriæ, Æmiliæ, & Venetiæ Episcopi

literis Regis evocati cum se Romam conferrent, Theodoricum Ravennae commorantem invifunt, & Romanæ fedis Sacerdotem à minoribus Epifcopis judicari non poffe significant: Nec antedictæ fedis antiftitem minorum fubjaciffe iudicio, in propofitione fimili, facile forma aliqua teftaretur; ut docet Romana Synodus III. habita anno quingentesimo fecundo. In eam fententiam conceffit ipfa Synodus: quæ ita Decretum fuum temperavit, ut liberum & immunem à criminibus Symmachum pronuntiaret, quantum ad homines refpicit; fed totius negotij examen arbitrio divino dimifit, cum legatione fua prius monuiffet Senatam Romanam, qui difcuffionem accufationis urgebat, auctoritatem fedis injuftis illis defideriis obftare. Etenim tunc ab omnibus publice afferrebat, fedis apoftolica Prefulem

non poffunt qua ratione in illam cauffam ne leviter quidem potuerit inquirere. Quod Synodus ipfa venerabilis, inquit Avitus, laudabili conftitutione profpicens, cauffam quam, quod falva ejus reverentia dictum fit, penè temerè fufceperat inquirendam, divino potiùs fervavit examini; perstringens tamen prout breviter potuit, nihil vel fibi vel gloriofiffimo viro Theodorico Regi de his qua Papa dicebantur objecta patuiffe. Nolo epiftolam integram tranfcribere, quæ abundè mentem omnium Gallicanorum Sacerdotum explicat: qui concedunt quidem in ceteris Epifcopis, fi quid nutaverit, poffe reformari: At fi Papa Urbis vocatur in dubium, epifcopatus jam videbitur, non Epifcopus, vacillare.

minorum nunquam fubjaciffe fententiæ, ut è Libello accufatorum refert Ennodius Ticienfis in Apologetico; qui robuftiffimis verbis eam afferriorem firmavit, quæ & à Synodo quinta Romana probata eft cum integro Apologetici libello, & deinde à Collegiis in corpus Canonum relata. Aliorum, inquit, forè hominum cauffas Deus voluit homines terminare; fed fedis iftius Prefules fuo fine quaefione refervavit arbitrio. Voluit B. Petri Apoftoli fucceffores celo debere tantum innocentiam, & fubtiliffimi difcufforis indagini inviolatam exhibere confcientiam. Hujus autem privilegij ratio inde peritur ab Ennodio, quòd Romanus Epifcopus fit Caput omnium Sacerdotum: Sanctorum voce patet, Pontificum dignitatem fedis ejus factam toto orbe venerabilem, dum illi quidquid fidelium eft ubique fubmittitur, dum totius Corporis Caput effe defignatur.

III. Sanè non omnino aliena videtur à veterum difciplina, Synodi Romanæ, Ennodij Diaconi, & Aviti Viennenfis assertio; fcilicet ex eo capite infcriptum adversus Romanum Epifcopum crimen non fubjacere fynodorum iudicio, quòd major à minore judicari non debeat. Hoc fundamento enim, inter cetera, nititur Cyrillus Patriarcha Alexandrinus, cum in Concilio Ephefino de temeraria & præcipiti adversum fe & Memnonem Ephefinum à Ioanne Patriarcha Antiocheno lata de pofitionis fententia conqueritur, nempe, quòd adversus Majorem Thronum pronuntiaret. Sedes enim Alexandrina fuperiorem locum præ Antiochena juxta Nicænam Synodum obtinebat. Rationem iftam non contempfit Synodus Ephefina; quinimò ut vitium hujus fententiæ Celeftino Pontifici probaret, hinc oritura difcordiarum femina profitetur, fi Majores fedes injuria afficiendi facultas detur. Concilium Chalcedonenfe in eandem confpirat fententiam, cum inter præcipuas damnati Diofcori cauffas hanc recenferet in Relatione ad Leonem, quòd excommunicationem adversus eum defignaffet cui vineæ custodia à Domino credita eft, quique indefeffam uniendæ Ecclefie curam gerit, id eft, adversus Leonem. Non enim de injufta excommunicatione conqueritur, fed de Diofcori audacia, qui contumaci animo fuperiorem Pontificem excommunicationis meditata contumelia læfit, quam de pofitione Diofcoriulti funt Patres; adeo ut Anatolius Epifcopus Conftantinopolitanus dixerit: Propter fidem non eft damnatus Diofcorus, fed quia excommunicationem fecit Domino Archiepifcopo Leoni, & ter vocatus, non accessit. Ceterum excommunicatio illa in Leonem à Diofcoro deftinata, non decreta fuit in Concilio Ephefino I I. ut multi fufpiciantur, fed

Quinta Synod. lib. Syn. Hic Libellus continetur fynecdote ab omnibus fententiar, & ita fine herem Synodorum dicitur habetur.

Ennodius in Apol. c. Aliterm. 9. q. 3. apud Gra.

Avitus Epifc. Vienn. epif. 31.

Libellus Cyrilli Patri. a. Conc. Eph. A. G. 4. pag. 219. a. 27. Meletius voc. 27. 28.

In ep. Synodi Eph. ad Celest. A. G. 4. n. 27. ad hunc die. Chalcedon. A. G. 4. n. 27. Meletius voc. 27. 28.

Relatio Concilij ad Leonem: & de pofitione q. 27. n. 27. Meletius voc. 27. 28.

Ata crimina jurejurando levavit; ut testantur Anastasius & Eginhardus in Annalibus. Vnde profectum est ut purgatio illa, qua suspecti Presbyteri, adhibito sacramento tam suo quam quinque vel septem emendatæ vitæ hominum ex eadem aut vicina plebe petitorum, se purgatos populo comprobabant, exemplo Leonis Papæ facta diceretur, ut docent Capitularia. Hanc purgandi sese rationem fecutus est Paschalis I. ut suspicionem cædis in Theodoro Primicerio & Leone Nomenclatore patrata dilueret. Etenim præsentibus Ludovici Pij Legatis, se ab hujus facti communione cum magno Episcoporum numero jurejurando purgavit, ut loquitur Eginhardus.

VII. Quod à Concilio Occidentali sancitum fuerat privilegium, Octavæ Synodi Oecumenicæ canone firmatum est anno DCCCCLXX. Cùm enim scelestus ille Photius in synodo à se coacta Constantinopoli, in Nicolaum Pontificem anathema jecisset, nefarius ille conatus damnatus est, & veritum ne in posterum, ipsius etiam Synodi Oecumenicæ judicio, sententia adversus Romanos Pontifices audacter aliqua feratur. Itaque non sine ratione inter Dicitata Gregorij Papæ VII. hoc etiam caput circumfertur: Quod à nemine ipse judicari debeat: adeo ut omnino cum Illustrissimo Baronio consentiam, Ioannis XII. exauktionem ab Ottone Imperatore & Synodo Romana tentatam anno DCCCCLXIII. (cujus Acta extant apud Luitprandum) nullius omnino fuisse momenti. Sanè in causâ hæreseos publicæ professæ, & schismatis, quin de Pontifice Romano judicium fieri possit, nullus unquam scriptor dubitavit: quamvis sententiam malint declaratoriam dici quam condemnatoriam, & in schismatis explicatione variæ sint sententiæ.

VIII. Sed illustriori testimonio probari non potest quæ sit Ecclesiæ Gallicanæ in hac quæstione sententia, quam judicio quod in comitiis Bituricensibus à Carolo VII. Rege Francorum latum est. Non repetam, quæ sunt omnibus notissimæ, inter Eugenium & Basileensè Concilium contentiones: quæ adeo exarserunt, ut non solum canones quidam ad disciplinam restaurandam ab illa Synodo decreti sint, sed ipse quoque Eugenius Concilij judicio discinctus fuerit & exauktionatus, & in ejus locum Felix V. substitutus. Carolus Princeps gloriosissimus ex sententia Ecclesiæ Gallicanæ, Synodi Basileensis decreta, Pragmatica constitutione edita, amplexus fuerat. Sed dum à Legatis, hinc Eugenij, illinc Concilij Basileensis, & Felicis, urgeretur, prudenter respondit, se quidem decretis, quæ disci-

plinæ restaurationem respicerent, adhæsisse, à communionem tamen Eugenij nunquam recessisse, neque recedere velle. Et ne præfracta responsione Patres Basileenses lædere videretur, eam lenitate verborum mitigavit; Nempe apud viros graves dubitari, num illa depositio, & subsequens electio, sint rite, justè, canonicè, & legitime celebrata. & an Congregatio Basileensis tunc sufficienter repræsenterit Ecclesiam Vniversalem ad tam arduos actus exequendos. Ideo Rex, quia non est sufficienter informatus super prædictis, perseverat & manet in obedientia Domini Eugenij, in qua nunc stat. Vbi autem debitè informatus fuerit de veritate causæ istius per Oecumenicum Concilium, aut aliud generale, seu etiam per Congregationem Ecclesiæ Gallicanæ melius & extensius convocandæ cum Ducibus, Baronibus, aut Confederatis suis, aut in Conventione Principum Christianorum; tunc veritate comperta & discussa, stabit cum ea, & adheret veritati catholicæ. Eugenij communionem retinet Galli, etsi Concilium Basileense aliter statuisset: cujus decretum, quod ad depositionem attinet, discussione in aliud tempus dilata prudenter eludunt. Extant apud Collectorem Libertatum Ecclesiæ Gallicanæ rerum hac de re Biturigibus gestarum commentarij.

IX. Etiam si judicium in Pontificem ferri non debeat, tamen ab Episcopis moneri potest, & illis satisfacere tenetur, à se malè conceptam suspicionem criminis amolendo, aut si facti reus teneatur, in meliorem frugem se recipiendo. In utrumque casum extant hinc Marcellini & Sixti, hinc Leonis & Paschalis exempla. Imò verò & canon ipse Synodi Octavæ huic officio Pontifices Romanos adstringit; cujus verba profero ex versione Anastasij: Si Synodus Vniversalis fuerit congregata, & facta fuerit etiam de sancta Romanorum Ecclesia quævis ambiguitas & controversia; oportet venerabiliter & cum convenienti reverentia de proposita quæstione sciscitari, & solutionem accipere, aut proficere, aut profectum facere, non tamen audacter sententiam dicere contra Summos senioris Romæ Pontifices. Quam in rem multa verba facit Petrus Damiani in eo Tractatu quem de correctione Episcopi & Papæ inscripsit circa annum MLX. ubi Petri exemplo rem conficit: Si igitur iste, cùm à discipulis culparetur, auctoritatem, quam in sancta sortitus fuerat Ecclesia, voluisset obtinere, respondere potuerat, ut pastorem suum oves que sibi commisse fuerant reprehendere non audent. Sed si in querela fidelium potestatis suæ titulum objecisset, doctor profectò mansuetudinis non fuisset. Non ergo eos privilegij sui auctoritate respicit; sed humiliter potius satisfactione placavit; &

F

Capitula. c. 34.

Vide Balac & Nardus ad Gregor. lib. 9. c. 13. Epiph. in Ann. ad an. 833.

Notas in vita Ignatii. Syn. Olybia can. 2111. in hujus dicitur dicitur p. 107. c. 1. in hujus dicitur dicitur p. 107. c. 1.

II. Card. Baron. in Annal. ad annum 981.

Vide infra lib. 19. cap. 19. §. VIII.

V. Jacobarium lib. 9. de Concilio. Bellarminum, & alios.

Tom. 2. c. 10. §. 13.

Can. xxi. Græcæ edit. Et si synodus universalis fuerit congregata, & facta fuerit etiam de sancta Romanorum Ecclesia quævis ambiguitas & controversia; oportet venerabiliter & cum convenienti reverentia de proposita quæstione sciscitari, & solutionem accipere, aut proficere, aut profectum facere, non tamen audacter sententiam dicere contra Summos senioris Romæ Pontifices.

Vide S. Gregorium lib. 9. ep. 39. ad Theodorum.

tanquam solus ipse ad faciendam fidem non sufficeret, etiam testes adhibuit. Venerunt, inquit, mecum & sex fratres isti. Plura vir ille infra-cti animi in eandem sententiam congerit, ut probet titulum presulatus non esse opponendum quò minus Ecclesie filiis, qui se gravatos asserunt, equo iudicio respondeatur.

CAPVT XII.

Synopsis.

I. Romana sedis auctoritatem tueri tenetur Rex Christianissimus iure Protectionis, quod Francorum Regibus competit. Quid sit ius Protectionis, ordinarium, extraordinarium, & reale pactis constitutum.

II. Protectio Romana sedis est ius reale questum Corona Francica. A Deo designata, ex Pelagio.

III. Initium huius Protectionis à Carolo Duce Francorum, & Gregorio, ob motus Longobardorum. Novis conditionibus aucta à Pippino Rege, & Stephano. Ex archibus Ravenna donatus Ecclesia Romana à Pippino, huicque Patriatus Romanus collatus. Conventio de Protectione non personalis, sed perpetua cum Rege & Regno.

IV. Patriatus datus filii Pippini. Qui dicerentur Patricij. Primo nuda dignitas, Patriatus; dein de ei adjunctum Imperium. Tutio Ecclesiarum & inopum Patriatus competit, ex Paulo Diacono. Patriatus collatus Regibus Francorum, Imperium & Tutionem complectebatur.

V. Carolo Magno in Augustum electo, Patricij nomen cessavit. Sed ius Protectionis Regibus Francorum questum, exintum non est. Ius illud in solidum in filios Reges testamento suo partitus est Carolus Magnus.

VI. Et filiis suis ex equo commisit Ludovicus Pius, Carolus Calvus hanc ad se una cum regno Francorum transmissam agnovit; ita tamen ut à Romana sede honor debitus sibi reddatur. Is honor explicatus de Protectione Patriciorum.

VII. Auxilia lata Ioanni VIII, Paschali II, Gelasio II, Innocentio II, Alexandro III. docent propagatum à secunda in tertiam Regum stirpem Protectionis auxilium.

VIII. Gregorius IX. Tutionem ecclesiastica libertatis regno Francorum assignat. Ut Paulus I. Hanc Tutionem implorarunt Innocentius IV. & Urbanus IV.

IX. Ceteri Reges novis officiis ius Patrociniij confirmarunt. Et pre ceteris Invictissimus Ludovicus XIII. consilio & opera Eminentiss. Card. Ducis Richely.

I. **A**BUNDE fatis probatum est, apud Gallos sedis apostolicæ principatum omnibus officiis per omnes ætates ex cultum fuisse; seu in ea communionis suæ Caput iure divino constitutum, seu supremam in Ecclesiis auctoritatem venerarentur, ut merito à me dictum fuerit, Primum Libertatis Ecclesiæ Gallicanæ fundamentum in Primatu Romani Pontificis esse positum. Addam verò hoc capite, pluribus nominibus ad ejus Ecclesiæ dignitatem tuendam & ornandam Reges Christianissimos obstringi quàm ceteros totius Europæ

Reges & Principes, scilicet eximio illo Iure Patrociniij, seu Protectionis Regiæ, erga Romanam sedem, quod Francorum regno questum est. Illud autem non sic accipi velim, quasi rhetorum more ambrosiosius verbis à me dictum, sed ut ad normam legum & fori consultò propositum. Principes quidem Ecclesias in regnis suis constitutas ex officio tueri tenentur, quod ius Protectionis ordinarium est, & à jurisdictione pendet. Sed aliud est ius quoddam Protectionis extraordinarium, quod Ecclesiis sibi non subditis adversus potentiorum vim publicam, aut privatam, impertiri solent illi qui alias ex munere suo ad id non obligantur. Hæc Tutio vel Protectio ex eo profecta est, quòd Summi Pontifices, aut ipsi etiam Imperatores, Proceribus viris aliquando demandarint ut ab injuriis Ecclesiis sibi creditas extra ordinem defenderent; Vel etiam quòd Ecclesiarum Episcopi, aut Abbates, cum assensu Capitulorum & Monasteriorum, se in defensionem Procerum certis legibus tradiderint, mercedis annuæ & pensionis perpetuæ ut plurimum stipulatione adhibita. Harum conventionum octingentis abhinc annis initarum exempla creberima apud scriptores & vetera tabularia visuntur, & in diversis mediæ ætatis canonibus; bellorum privatorum infando usu in id Episcopos & monasteriorum præfectos sæpissime compellente, ut sibi Patronos, Defensores, Protectores, & Advocatos quos vocabant, adicerent, qui Protectionem & Defensionem singularem Ecclesiis impenderent, præter eam quæ à Regibus ex ordine disciplinæ publicæ expectabatur. Iure isto Protectionis, Defensionis, vel Advocatiæ, hereditate ad se transmissio, potiuntur etiamnum quamplurimi Principes in Germania, quod etiam quatuor abhinc sæculis in Gallia confinis obtinebat, multis Nobilium familiis se Advocatorum & Vicedominorum nomine jactantibus; donec jura illa Protectionum ecclesiasticarum Rex Christianissimus ad se solum in regno revocavit. De hoc Protectionis iure reali & hereditario amplissimos commentarios viri eruditi ex professo ediderunt.

II. Quod ad meum institutum attinet, necesse est ut probem ejus generis esse Protectionem illam Ecclesiæ Romanæ; cui impertiendæ quemadmodum hereditario iure Rex Christianissimus adstringitur, ita vice versa sedes Romana, in nulla parte suæ auctoritatis dignitate imminuta, Reges Francorum ut Protectores suis officiis ornare teneret. Cum autem Protectionem istam aut mandatis Principum aut conventionibus quari monerim, non est quòd aliquis

Advocatus, Vicedominus.

Commentarii de Advocatiæ iura.